

MIROLJUB

JUBILARNI BROJ
20 GODINA MIROLJUBA

ISSN 1452-5976

SOMBOR, 2018.

**GLAVNI UREDNIK OVOGA LISTA SA SVOJIM
VJERNIM SURADNICIMA - ČLANOVIMA UREDNIŠTVA**

FOLKLORNA SEKCIJA

DRAMSKA SEKCIJA

TAMBURAŠKA SEKCIJA

PJEVAČKA SEKCIJA

LITERARNA SEKCIJA

GRNČARSKA SEKCIJA

JUBILARNI BROJ

20 GODINA IZDANJA LISTA

Nema ničeg moćnijeg na svijetu od ideje do koje je došlo samo vrijeme.

– Victor Hugo

Poštovani čitatelji, Miroljub izlazi već punih dvadeset godina. Povodom toga redakcija je odlučila da se jednu večer okupimo, svi koji radimo ili smo radili na njemu, da se nađemo zajedno s čitateljima i predstavnicima drugih medija, i proslavimo zajedno. Bit će to prilika da prezentiramo dosadašnji rad, porazgovaramo i proslavimo naš zajednički jubilej.

Dolaskom nove uprave Društva, 1996. godine, u kojoj je bilo i dosta mladih, osjetio se neki novi entuzijizam. Sekcije koje su radile pojačavale su svoj rad a osnivane su i nove. U takvom ozračju nastao je i Miroljub. HKUD „Vladimir Nazor“ je 1996. godine proslavio 60 godina rada, a povodom toga je tiskana knjiga **Somborske žetvene svečanosti**, zajednički rad skupine autora. Ovakav način rada se pokazao dobrim te se pokrenula inicijativa za izdavanjem lista. U toku 1997. godine održalo se više sastanaka s namjerom da se oformi redakcija lista. Mi smo procijenili da imamo dosta tema za pisanje, imali smo u Društvu i potencijalne autore tekstova, neki su se već bili dokazali svojim radovima. Velika nam je potpora bio i župnik u župi Uzvišenje sv. Križa u Somboru Franjo Ivanković koji se prihvatio posla tehničkog urednika. Nedostajao je još samo novac i glavni urednik lista. Poslije tri sastanka izabran je i prvi urednik Josip Zvonko Pekanović, a financije smo riješili ovakvim razmišljanjem: „Koliko potroši jedna sekcija

za svoj rad, toliko će se naći i za Miroljub“. Očigledno je da je ovakvo rezoniranje bilo ispravno.

Nova redakcija na čelu sa svojim urednikom krenula je u registraciju lista. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije pod brojem 2583 na datum 2. 2. 1998. Prvi je broj Miroljuba izašao za Prelo 1998. godine. A ovo nešto i o prvoj redakciji.

Prva redakcija: Josip Pekanović - glavni i odgovorni urednik, Cecilija Miler - zamjenik glavnog i odgovornog urednika i likovni urednik, Franjo Ivanković - tehnički urednik, Zlata Pekanović, Ivan Kovač, Alojzije Firanj, Franjo Krajniger, Zoran Čota.

Od tada je prošlo dvadeset godina. Miroljub je rastao i prolazio mnoga iskušenja koja su ga čekala na razvojnom putu. Mijenjali su se urednici i članovi redakcije, tehnički urednici, lektori-korektori, tiskare. List se prije svega bavi temama kojima prikazuje rad društva a tako su upravo ulogu Miroljuba i zamislili njegovi osnivači. Osim spomenutog, Miroljub u svojem sadržaju ima i tekstove o radu drugih društava, dječju stranicu, duhovnu stranicu, šarenu stranu, prikaz sportskih događaja i razne zanimljivosti. Obraduje i druge teme koje su značajne za našu Hrvatsku zajednicu Sombora i okolice. Dolje u impressumu pogledajte današnju redakciju Miroljuba.

Alojzije Firanj

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi četiri puta godišnje)

List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“,
25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, Tel.: 025/416-019

Uredništvo:

Alojzije Firanj, glavni i odgovorni urednik lista;

Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika;

Marina Balažev, lektor-korektor;

Klara Šolaja-Karas, izbor fotografija;

Srđan Varo, tehnički urednik i prijelom teksta.

Zoran Čota,
Pavle Matarić,
Antun Kovač,
ing. Mata Matarić,
Šima Raič,
Bojana Jozić.

List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

Web: www.hkudvladimirnazor.com E-mail: vnazor@sbb.rs

E-mail(urednik): firanjalojzije@gmail.com

Tel.:(urednik): 065 2422925

Tisak: „BORAC H & H“ A. D. štamparija i knjigoveznica Kula Naklada: 600 primjeraka

MIROLJUB

Josip Z. Pekanović

Somborski Hrvati su osnovali svoju Hrvatsku udruhu "Miroljub" 1936. godine a njezina je zadaća bila da njeguje jezik, kulturu i običaje Hrvata. Te aktivnosti su uspješno provedene čak i za vrijeme Drugog svjetskog rata. Dolaskom razdoblja komunizma stigla je direktiva da se iz naziva Društva izbriše odrednica „hrvatsko“. Išlo se i korak dalje pa se tražilo da se u aktivnostima dade prvenstvo drugim, tada zvanim, narodnostima. Tako su se u aktivnostima sekcija, hrvatski jezik, kultura i običaji marginalizirali.

Takvo je stanje trajalo sve do početka devedeseti godina prošlog stoljeća kada je zaživjelo višestranačje. Tada je i hrvatska zajednica u Vojvodini

osnovala Demokratski savez Hrvata Vojvodine. Pokrenuta su i prva glasila na hrvatskom jeziku. Ubrzo se stvaraju uvjeti i za vraćanje izvornog imena somborskoj udruzi Hrvata koja dobija ime Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Vladimir Nazor" Sombor. Konačno se u naš Dom vraća negovanje kulture i običaja Hrvata na prelima, dužionici i drugim manifestacijama. Uspostavlja se suradnja sa hrvatskim udrugama u Vojvodini i Hrvatskoj...

Ubrzo nakon toga, 1998. godine, javlja se inicijativa da se pokrene i glasilo na hrvatskom jeziku. Upravni odbor je jednoglasno prihvatio ovu inicijativu, a dogovoreno je da se glasilo nazove "Miroljub". Dalji koraku su zapeli kod izbora glavnog i odgovornog urednika. Bili smo pred dilemom hoće li nadležno ministarstvo u Beogradu registrirati list na hrvatskom jeziku. S obzirom na te - ratne, godine, nekoliko kandidata odbilo je dužnost urednika. Na kraju je za urednika izabran Josip Z. Pekanović a za članove uredništva: Cecijija Miler, Franjo Ivanković, Zlata Pekanović, Ivan Kovač, Alojzije Firanj, Franjo Krajniger i Zoran Čota.

Miroljub izlazi tromjesečno a tekstovima prati aktivnosti "Vladimira Nazora" kao i šire hrvatske zajednice evo već punih 20 godina! List se distribuira i hrvatskim udrugama u Bačkoj i jedan je od relativno malobrojnih hrvatski listova u Vojvodini koji redovito izlazi.

„MIROLJUB“ SLAVI 20 GODINA

ing. Mata Matarić

U prvom redu čestitam svim sudionicima na stvaranju i očuvanju našeg glasila „Miroljuba“. Od ideje nastale davne 1998. godine do 20. obljetnice mnogo je truda i volje uloženo kako bismo danas imali čime se ponositi i kazati mlađima – dajemo vam „Miroljub“ kako biste nastavili tradiciju dugu dva desetljeća. Da nije „Miroljuba“ možda bi se i zaboravilo kako se zvalo naše Društvo u osnivačkom aktu davne 1936. godine. Ovako, svakog kvartala svake od ovih 20 godina on nas podsjeća na naše korijene na osnivače, članove prvih Upravnih odbora i na aktivnosti do 1945. godine kada društvo „Miroljub“ mijenja ime u „Hrvatski prosvjetni dom“. U tom razdoblju dobili smo pridjev „Hrvatski“ koji je i danas u našem nazivu. Taj pridjev je bio i glavni argument začetnika časopisa jer su htjeli da i Hrvati imaju svoje glasilo na materinjem, hrvatskom, jeziku. Nitko nam nije zamjerio na utemeljenju lista ili člancima objavljenim u njemu jer je redakcija mudro i odmjereno vodila uređivačku politiku čega se drži i danas. Temama u svakom novom broju informiramo javnost i šire članstvo o događajima i aktivnostima u Hrvatskom domu kao i o radu mnogobrojnih sekcija, gostovanjima i gostoprimstvu. Mnogi autori članaka su izvijestili o radu ne samo HKUD-a „Vladimir Nazor“ nego i okolnih udruga kulture Hrvata ovog podneblja. List je rado čitan u tim društvima ali i u susjednim zemljama. Svojom popularnošću među čitateljima „Miroljub“ su počeli gledati kako konkurenciju tjedniku na

hrvatskom jeziku te je tadašnji ravnatelj zabranio dopisnici iz Sombora da objavljuje tekstove u „Miroljubu“.

No, bili je i puno dobronamjernih i prijateljski raspoloženih ljudi koji su uradili veliku stvar i sve brojeve „Miroljuba“ stavili u PDF format, digitalizirali sve brojeve a mi ih ukoričili kako bi ostali kao pisana povijest „Nazora“ jer samo pisana riječ ostaje u povijesti, a ona digitalno memorirana dok se baterija ne isprazni. Pametni pamte, a mudri zapisuju.

„Miroljub“ čitaju u Beogradu, Novom Sadu, Subotici, Osijeku, Zagrebu, Metkoviću, Baji i Mohaču i tko zna gdje još i veseli nas što imamo pratitelje naših zbivanja širom regije. S našim glasilom upoznati su hrvatske diplomate, Hrvatska

matica iseljenika i sve institucije hrvatske manjinske zajednice u Srbiji.

List se ne prodaje jer nam apliciranjem na projekte iz domena informiranja manjinskih zajednica na materinjem jeziku, prispije dovoljno sredstava za tiskanje četiri broja godišnje. Također, HNV nam pomaže da se „Miroljub“ pojavi pred čitateljima i to tako da financiraju izdavanje barem jednog broja.

Stalni čitatelji su uočili značajne promjene u izgledu i temama koje prate list

od osnutka do danas, a redakcija je uvijek otvorena za prihvaćanje novih ideja i korisnih sugestija kako bi list bio još bolji. Cilj nam je da „Miroljub“ bude almanah zbivanja u kulturi svih hrvatskih udruga, ne samo „Nazora“ a to se može dostići suradnjom s ljudima vičnim peru i dobroj volji. Zato papir pred sebe, olovku u ruke i pišite za „Miroljub“.

Sretno u treće desetljeće.

DUGOGODIŠNJA SURADNJA

Srdan Varo

Od kada sam svjestan da u Somboru postoji Hrvatski Dom, odnosno HKUD „Vladimir Nazor“, to je, na neki, način uvijek predstavljao dio u mom životu. Kao dijete sam kroz sviračku sekciju u Domu pod vodstvom Emila Antunića, započeo muzičko poglavlje svojeg života kada sam naučio svirati klavijature. Nekoliko godina je trajalo to druženje

s Emilom i ostalom družinom mladih glazbenika, tijekom kojega smo svoje uspjehe, svake godine, demonstrirali na godišnjem koncertu HKUD-a. Kako svemu dođe kraj, tako je došao i mojoj glazbenoj karijeri. Međutim, u Domu sam pronašao novu zanimaciju. Ovoga puta, ona je bila sportskog tipa, iako, kada pomislim koliko su se puta kolege harmonikaši preznojili obuzdavajući svoj instrument, djelovalo je da sam samo promijenio sportsku disciplinu. Stolni tenis je postao aktualan. Pročelnik sportske sekcije Pavle Matarić iz godine u godinu, organizirao je veliki broj turnira, amaterskih ali i profesionalnih, na kojima sam uvijek rado sudjelovao, a sudjelujem i danas, kad god se za to pruži prilika. Sve je to uvijek bilo druženje i upražnjavanje hobija. Ali može u Domu i ozbiljnije.

Pošto sam se u životu odlučio baviti grafičkim dizajnom, i poslovima koji su vezani za pripremu kao i sam tisak, jedan od mojih prvih projekata, koji je i danas aktualan, jest „Miroljub“, list HKUD-a „Vladimir Nazor“ koji je počeo izlaziti 1998. godine i od tada, svake godine, redovito informira svoje

članove kao i narod u okolici Sombora pa i šire. „Miroljub“ piše o manifestacijama, sekcijama, gostovanjima, kao i mnogim drugim događanjima u Domu. Meni se 2011. godine pružila prilika da preuzmem posao tehničkog urednika ovog lista kao i da izrađujem pripremu njegovog tiskanja. Glavni i odgovorni urednik „Miroljuba“ Alojzije Firanj sa svojim timom autora, započeo je vrlo uspješnu i odličnu suradnju s Marinom Balažev, koja vrši lekturu i korekturu lista, a kada sam se u sve to uvrstio i ja, „Miroljub“ je dobio svoj novi izgled istovremeno zadržavši stari uspjeh.

Danas, poslije 20 godina vjernosti svojim čitateljima i svom rodu, Miroljub slavi jubilej. Ne mogu dijeliti osjećaje i mišljenja s ljudima koji su prije mene bili zaduženi za uređenje ovog lista, ali u proteklih 7 godina od kada je izgled „Miroljuba“ moj proizvod, mogu

slobodno reći da je bilo više uspona nego padova, a suradnja u timu je sve bolja i bolja. Zahvalan sam Alojziji na ukazanom povjerenju i pruženoj prilici da budem dio ovog lista. Nadam se i vjerujem da će u narednih 20 godina „Miroljub“ postati još bogatiji ili makar nastaviti u ritmu i kvaliteti kakvu trenutno posjeduje. Ja samo mogu obećati da ću se radom potruditi da tako i bude, i da ću povjerenje i dalje uzvraćati djelom. Želim se zahvaliti Marini na besprijeжномom i uvijek dobro tempiranom radu, kao i svim autorima, dosadašnjim ali i budućim, koji u svojim tekstovima obuhvate sve, ali tako sročeno da mi uvelike olakšavaju posao prijeloma stranica. Iskrene čestitke Društvu i njegovom Odboru povodom jubileja, sada pismenim putem, a u večeri „Miroljuba“, proslavit ćemo i čašicom.

ZAŠTO MIROLJUB IZLAZI NA HRVATSKOM JEZIKU?

*Marina Balažev
mag. educ. philol. croat. i mag. litt. comp.*

„Naški“

Nije uvijek bilo važno, niti se uvijek znalo, kako se zove jezik kojim govorimo. Prije nekoliko stotina godina dok školovanje još nije bilo obvezno, ljudi bi naučili govor svoje obitelji odnosno mjesta u kojemu odrastaju i ne bi puno razmišljali kojem jeziku taj govor pripada. Često su ga jednostavno zvali „naški“.

Književni jezik

U 19. stoljeću u velikom dijelu Europe počele su se formirati nacije i graditi nacionalna svijest pa je i jezik postao važan u tom kontekstu. Osim toga, u 19. stoljeću

su se počele razvijati i mnoge znanosti među kojima je i lingvistika. Napredovale su i medicina, industrija, administracija itd. i javila se potreba za jednim „glavnim“ jezikom koji bi „premostio“ puno malih mjesnih govora. Za „glavni“ jezik, države su nekada birale onaj govor kojim je govorio najveći broj žitelja, nekada se uzimao onaj kojim su govorili poznati pisci i sl. Kako je i školovanje u međuvremenu postalo obvezno u školama se počeo učiti taj „glavni“ jezik koji se u početku zvao književni a kasnije standardni jezik. Doma i u privatnoj komunikaciji je i dalje svatko govorio svojim lokalnim govorom.

I danas u školama učimo standardni jezik koji služi za komunikaciju u službenim situacijama, a također omogućuje da se ljudi iz različitih krajeva jedne države, u kojima se govore različiti lokalni govori, mogu bolje sporazumjeti. Standardni jezik je važan i zbog toga što ima razvijen leksik (riječi) kojim se mogu pisati znanstvena djela, administrativni dokumenti itd. Takav leksik lokalni govori nemaju. Standardni (književni) jezik je onaj koji se uči u školi a važno je primijetiti da prije nego što smo naučili standard svatko od nas je naučio svoj lokalni govor. Naš lokalni govor može biti više ili manje sličan standardu. Također, česti su slučajevi da se govornici jednog jezika i govora nađu unutar državnih granica gdje se govori drugi jezik. To najčešće ovisi o povijesnim kretanjima, seobama i političkim granicama koje se često mijenjaju i ne poklapaju se uvijek s jezičnim granicama.

Kako se određuje kojem jeziku pripada neki govor?

Kada se susretnemo s nekim govorom, prvo što primijetimo jest naglasak (nèdilja - nedilja) ili leksik odnosno „kako se što kaže“. Tako npr. u hrvatskom jeziku, za

žlicu kojom se ulijeva juha u tanjur, postoji desetina naziva (šeflja, grabljača, kaciola, zaimača, grabilica, šefarka, paljak, kacjol, kačica itd.) i ti se nazivi često razlikuju od mjesta do mjesta a nekada čak i od kuće do kuće.

Također, ono što odmah primijetimo (na ovom našem području) jest i refleks jata koji može biti ekavski (mleko, belo, deda), ikavski (mliko, bilo, dida) i (i)jekavski (mlijeko, bijelo, djed).

No, veze među jezicima i njihova srodnost su vrlo složene i idu puno dublje od onoga što primijetimo na prvi pogled. Kada dijalektologija istražuje veze među jezicima i kada istražuje kojem jeziku pripada neki govor tada nastoji prikupiti što više podataka o govoru i opisati ga na fonološkoj (glasovnoj), morfološkoj (tvorbenoj), sintaktičkoj (rečeničnoj) i leksičkoj razini. Dijalektologija proučava govore u sadašnjem stanju, ali proučava i kako su se razvijali kroz povijest i mijenjali te gleda i koji su okolni govori utjecali i na koji način itd. Temeljem se takva opisa određuje kojem jeziku pripada koji govor. Također, jezici često posuđuju riječi, nekada poprimaju zajedničke osobine, pa je za utvrđivanje pripadnosti govora nekom jeziku potrebno puno stručnog znanja koje ide dublje od površinske sličnosti.

Povijest slavenskih jezika

Danas znamo da je u jako davnoj prošlosti postojao jedan zajednički jezik iz kojeg su se razvili svi oni jezici koji pripadaju indoeuropskoj jezičnoj porodici. Indoeuropska jezična porodica ima puno jezičnih skupina (npr. germanska, keltska, armenska itd.), a jedna od jezičnih skupina indoeuropske porodice su i slavenski jezici. Slavenskih jezika danas ima 36, a 9 je izumrlih. Slavenski su jezici podijeljeni u 3 skupine: istočnu, zapadnu i južnu (prema

tomu kako su se Slaveni kretali i koja su područja naseljavali).

U južnoslavenske jezike spada 8 jezika među kojima su i hrvatski jezik i srpski jezik koji imaju svojih sličnosti i nekih razlika. Svaki od tih jezika ima standardni oblik (onaj koji se uči u školi) i puno lokalnih govora koji su po srodnosti svrstani u dijalekte.

Hrvatski jezik

Kada kažemo npr. hrvatski jezik / mađarski jezik / francuski jezik često se misli na standardni oblik jezika koji se uči u školi. No, hrvatski jezik / francuski jezik itd. može značiti „cijeli“, „ukupni“ jezik sa svim dijalektima i lokalnim govorima. Hrvatski jezik u svoj svojoj ukupnosti narječja, dijalekata i govora, ima 3 narječja: *štokavsko*, *kajkavsko* i *čakavsko*, ima puno dijalekata i još više lokalnih govora.

Srpski jezik ima jedno narječje i nekoliko dijalekata i puno lokalnih govora.

Kao i hrvatski jezik i srpski u svojoj osnovi ima štokavsko narječje pa su tako hrvatski štokavski govori slični srpskim štokavskim govorima dok se npr. hrvatski kajkavski govori ili čakavski, više razlikuju od srpskih govora.

Jezik Hrvata u Bačkoj

Za govore Hrvata u Bačkoj, na osnovu dijalektoloških istraživanja utvrđeno je da pripadaju korpusu hrvatskoga jezika i to štokavskom dijalektu. U Bačkoj Hrvati govore različitim lokalnim govorima a tzv. „**bunjevački**“ govori pripadaju štokavskom narječju i **zapadnom dijalektu** a tzv. „**šokački**“ govori pripadaju štokavskom narječju, **slavonskom dijalektu**. Bunjevački govori su novoštokavski a šokački su nenovoštokavski (arhaični). I jedni i drugi su **ikavski**. U Srbiji i Bačkoj ima i tzv. hercegovačkih Hrvata i Hrvata iz Srijema itd. no, zbog ograničenog prostora i teme, ovdje nećemo donositi detalje o tomu kako su njihovi govori razvrstani unutar hrvatskoga jezika.

Zašto je značajno da Miroljub izlazi na hrvatskom jeziku?

Ono s čim smo u stalnom doticaju utječe na nas i mijenja nas. Tako je i među jezicima i govorima uobičajeno da utječu i mijenjanju jedan drugoga. Kako je standardni jezik najprisutniji (tisak, televizija, škola, javna uporaba itd.) on najviše utječe na lokalne govore. To je uobičajeni proces. Tako se mnogi lokalni govori mijenjaju i sve više poprimaju osobine standardnog govora (npr. umjesto *mliko* počinje se govoriti *mleko*, umjesto *dida* - *deda* itd.) Kako je u Republici Srbiji standardni jezik srpski to znači da on ima najviše utjecaja na sve lokalne govore pa i one koji po svojim osobinama pripadaju

hrvatskom jeziku. Izmjene lokalnih govora su neminovne i to je očekivani proces. S obzirom na sličnosti i srodnost hrvatskog i srpskog jezika taj utjecaj će biti puno veći i lakši nego što bi bio slučaj da su u pitanju npr. srpski i finski jezik. Iako „bunjevački“ i „šokački“ govori u Bačkoj pripadaju korpusu hrvatskoga jezika, na njih će utjecati srpski jezik jer su tim jezikom okruženi i vremenom će se ti lokalni govori mijenjati.

Kada Miroljub izlazi na hrvatskom jeziku (hrvatskom standardnom jeziku) čitatelju se to može učiniti dosta strano. To je također normalno jer nam je na ovim područjima bliža i poznatija ekavica od hrvatske standardne ijekavice. No, kada Miroljub izlazi na hrvatskom standardnom

jeziku to je lijepa gesta i podsjetnik da govor bunjevačkih Hrvata pripada korpusu hrvatskoga jezika. Miroljub je ujedno i pisani spomenik koje će ostati i nakon što se živi, govorni jezik promijeni pod utjecajem sredine. Također je važno naglasiti da Miroljub prepoznaje i bogatstvo i značaj lokalnog izričaja te se među tekstovima uvijek nađe pokoji na lokalnoj ikavici.

Lokalni jezik, naša ikavica, nam je blizak i poznat i on u svojim starinskim riječima čuva tradiciju i kazuje nam kako se prije živjelo. Čuvajući njega čuvamo i dio svojeg nacionalnog identiteta. S druge strane, kada u javnom glasilu Miroljuba koristimo hrvatski standardni jezik pokazujemo da znamo komu pripadamo i rodnom jeziku.

“MIROLJUB” IZ MOG KUTA

Zlata Vasiljević novinar “Hrvatske riječi”

I tako nanizaše se godine...

Bio je to konac 1997. godina. Ljudi okupljeni u Kulturno–umjetničkom društvu »Vladimir Nazor« (tada još bez hrvatskog predznaka) željeli su pokrenuti svoj list. Početni korak je bio formiranje redakcije. Sjetili su se tada i mene. Razlog nije bila moja aktivnost u udruzi već moj profesionalni rad u tjedniku »Somborske novine« i lokalnoj radijskoj postaji Radio Sombor. Prihvatila sam poziv uprave »Nazora« i tako je počela moja suradnja u »Miroljubu«. Sjećam se tih prvih redakcijskih sastanaka kada se rađao prvi broj i pripremali naredni brojevi. Ne znam što je tada bilo u mislima onih koji su »krojili« te prve brojeve, ali mislim da nitko od nas tada nije imao ni primisao da je to početak priče koja će potrajati, evo, već punih 20 godina.

Kada me je **Alojzije Firanj**, sadašnji urednik »Miroljuba«, koji je bio i članom naše prve redakcije, zamolio da napišem tekst za ovaj svečarski broj razmišljala sam kako su izgledali ti naši prvi brojevi »Miroljuba«, kako smo birali teme, jesmo li strahovali od toga kako će čitatelji primiti ovo naše čedo, hoće li ono u tehničkom smislu biti savršeno? Mislim da je sve dileme, pa možda i strahove, nadvladala želja uprave i svih nas u redakciji da »Miroljub« bude tiskan. Smatrali smo da je tako nešto potrebno našim ljudima, ne samo aktivnim članovima »Nazora« već i svima onima koji su kroz generacije očuvali to svoje hrvatsko bunjevačko i šokačko nasljeđe. Nisu to, još uvijek (a jesu li i danas?) bile godine kada se u široj zajednici lako prihvaćalo to isticanje hrvatskog identiteta, bile su to godine dok još uvijek nisu bile oformljene institucije hrvatske manjinske zajednice i na koncu razdoblje u kojemu Hrvati još uvijek nisu imali priznati status manjinske nacionalne zajednice. Usprkos svemu tomu mi smo željeli taj naš »Miroljub«. I dobili smo ga kao pisanu, trajnu povijest jedne udruge, jer kao što je danas zanimljivo, listajući prve brojeve, podsjetiti se rada društva, manifestacija, nekadašnjih članova tako će nekim novim generacijama još zanimljivije biti listati stranice »Miroljuba« za 20, 30 ili 50 godina. I to je ta vrijednost. Pisani trag naše opstojnosti.

»Miroljub« danas slavi svoj 20. rođendan, ali je moj novinarski angažman u njemu bio mnogo kraći od tih 20 godine. Jednostvano neki novi profesionalni izazovi odveli su me u nekom drugom pravcu. Ja sam odustala, ali nisu oni koji su svoj angažman utkali u osamdesetak brojeva našeg »Miroljuba«. Nekoliko urednika i brojni suradnici, pjesnici... I kao što su me profesionalni izazovi, poslije

nekoliko brojeva, udaljili od »Miroljuba«, tako su me prije nekoliko godina ponovno vratili »Miroljubu«. Vratila sam se ne kao dio redakcije, već više kao vjerni čitatelja. I to čitatelj koji tragom zanimljivih tekstova u »Miroljubu«, traži priču više, nadovezuje se na priču, otkriva nove pojedinosti. Tako su u »Hrvatskoj riječi« napisani tekstovi o salašarskim školama, kapeli u Čičovima, crkvi na Bezdanskom putu, Križarima u Monoštoru, o glumici Elizi Gerner... I zato volim listati te stare brojeve, jer se u njima uvijek ima što zanimljivoga naći, kakav zanimljiv tekst, kakva priča koja se da nanovo istražiti, dopuniti, proširiti, ispričati na drugačiji način. I ja iz tog svog osobnog, novinarskog kuta tako promišljam o »Miroljubu«. Neki drugi će, na stranicama »Miroljuba«, potražiti izvješće i fotografiju s neke manifestacije ili gostovanja čiji su dionici bili, netko će opet rado pročitati nekoliko bećaraca, nekome će pažnju zadržati dječja strana, zdravstveni savjeti.

Poglavlje od prva dva desetljeća je iza nas i valja sada razmišljati o narednih 20 godina. Kako naš »Miroljub« učiniti još zanimljivijim, čitljivijim? Iz kuta, ne običnog čitatelja, ja bih rado na stranicama »Miroljuba« čitala tekstove o povijesti naših salaša, o bunjevačkim i šokačkim Hrvatima koji su ostavili traga u povijesti ovog grada, reportažu s nekog salaša, sjećanja na nekadašnja prela, priču iz neke obitelji, rado bih vidjel fotografije koje se ljubomorno čuvaju u starim škrinjama... Nije ovo zamjerka već više ideja kako »Miroljub« obogatiti novim, zanimljivim rubrikama. Za narednih nekoliko puta po 20 godina.

RAZVOJ I PREGLED MIROLJUBA

Alojzije Firanj

Članovi redakcije:

Josip Pekanović, Cecilija Miler, Franjo Ivanković, Zlata Pekanović, Ivan Kovač, Alojzije Firanj, Franjo Krajniger, Zoran Čota, Antonija Čota, Ivan Burnać, mr. Matija Đanić, Šima Raić, Marija Šeremešić, Zdravko Feđver, Antun Kovač, Antun Knežević, Damir Šeremešić, Mata Matarić, Pavle Matarić, Janoš Raduka, Monika Vekonj, Zlatan Forgić, Klara Šolaja Karas, Zlatko Gorjanac, Zlata Vsiljević, Bojana Jozić, Vinko Janković.

Lektori – Korektori: Milovan Miković, Katarina Čeliković, Katarina Vasiljčuk, Željka Zelić, Marina Balažev.

Tehnički urednici – prijelom teksta: vlč. Franjo Ivanković, Ervin Čeliković, Jelena Ademi, Thomas Šujić, Nemet Mihalj, Srđan Varo.

Tiskare: GIP „Prosveta“ Sombor, Trg Koste Trifkovića 8; „GLOBUS“ Subotica Otmana Majera 10; „PRINTEKS“ Subotica, Stipe Grgića 58; STUDIO BRAVO, Subotica; „Rotografika“ d.o.o Subotica; „Helijada“ Sombor, „BORAC H & H“ A. D. štamparija i knjigoveznica Kula.

Cjenjeni čitatelji i simpatizeri Miroljuba, želimo zabilježiti i proslaviti ovaj naš jubilej kojim slavimo dvadeset godina izlaza lista. Tim povodom održat ćemo „Večer Miroljuba“ i počastiti se „Jubilarnim brojem“ izrađenim u koloru za naše slavlje. Naš list smo digitalizirali tako da ćete od sada moći sve brojeve lista čitati na web stranici HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora.

Ovdje ćemo napraviti jedan prikaz rada Miroljuba, nabrojati suradnike i navesti neke od tema o kojima smo pisali.

Dosadašnji urednici Miroljuba:

Josip Zvonko Pekanović, prof. Matija Đanić i Alojzije Firanj

Autori članaka: svi članovi redakcije su i autori članaka, popisali smo i ostale autore koji su davali svoje priloge za Miroljub: Đuro Bošnjak, advokat, Marin Katačić, prim. dr. Terezija A. Matarić, Stipan Pekanović, advokat, prof. Valerija Šolar, Sigmund Fratrić Žiga, Dragan Kubatov, Antun Knežević, Ivan Kovač, Matija Dorotić, dr. Ambroncius, Vilim Oršovai, Monika Vekonj, Ivan Burnać, o. Mato Miloš, prof. Antun Vujević iz Zagreba, Marija Turkalj, mr. Đuro Lončar, prof. dr. Katarina Kaić, Ivo Škrabalo, Kristina Knezi, Marija Šeremešić, Katarina Čeliković, Matija Gorjanac, Šima Budimčević, Dušica Jurić, Marin Šuvak, Julije Njikoš, Jelica Nikolić, Andrija Anišić, Silvija Vilim, Branislav Čurčić, profesor povjesti, Katica Marković, Martina M. Gunjača, Estera Bogničar, Marija Matarić iz Sombora (Štrosmajerova ulica), Adam Bešlin-Nova, Bojan Jozić, Aleksandar Forgić, Josip Janković, mr. Franja Matarić, profesor, Josip Pekanović, župnik, Zdenko Samardžija, Kristina Pekanović, Željko Kolar, Ivan Džinić, Anđelka Lopar, Bojana Jozić, Dejana Jakšić, Ivan Gutman, Anton Beck, Ivan Andrašić, Zvonimir Lukač, dr. Marija P. Matarić, Jolika Raič, Marija Fefer, Marija Mandć, Zlatko Gorjanac, Klara Šolaja-Karas, Vesna Čuvarđić, Josip Josipović, M. Kopunović, Jasenka Firanj, Emina Firanj, Maja Radmilo, Anđelka Gorjanac, Ivan Vilim, Martina Čeljuska, Vinko Janković, Marica Mikrut, Lucija Tošaki rođ. Knezi, Ivan Maunić, mr. Jeca Ilić, Jelena Vučković, Violeta Novaković, Tamara Lerić, dr. Mario Bara, karmelićanin Vjenceslav Mihatec, Marija Maširević, Ivan Janković, Valentina Gromilović, Pavle Matarić, Zlata Vasoljević, Joso Firanj, mr. Ljubica Gligorević, Tomislav Čeljuska, Aneta Firanj, Mihajlo Mračina, Savo Tadić, Slaven Bačić, Zvonko

Markovinović, Beretić Šima, Lucija Knezi, Vojislav Vlaški, Lidija Firanj, Cecilija Pekanović, Emil Antunić Bng, Mirjana Lukač, psiholog, Kristina Pekanović, Marija Čuvarđić, prof. Marina Balažev, Marija Firanj, Ivan Šimunov, Marina Antunić, Maja Ćurić, Ruža Silladev, Gašpar Matarić, Danijel Mandić, Željko Zelić, Nataša M. Firanj, Marina Kovač, Ljilljana Tomić Markovinović, Karmela Malenić, David Antunić, o. Stjepan Vidak, Ana Ilić Panjković, Slavko Žebić, Marija F. Matarić, Andrijana Mračina.

Naši pjesnici - ovdje smo popisali sve autore koji su objavili svoje pjesme u Miroljubu: Cecilija Miler, Katarina Firanj, Marija Fefer iz Čonoplje, Josip Pašić (B. Monoštor), Franjo Matarić, Antun Kovač, Zlatko Gorjanac Tolin, Katica Marković (IV. razred, Sombor), Kata Šteli (rođena Kalčan), Katica Pašić, Eva Matarić, Hermina Malković, Stipan J. Pekanović, Emilija Dorotić, Magdalena Vujević, Šandor Budimčević (Sombor), Antonija Gorjanac, Adam Doboš, Marija Šeremešić, Marija Horvat, Meštar, Josip Brdarić, Marta Knezi, Higija, Ivan Pašić, Marija Matarić, Adam Bešlin – Nova, Ana Feđver, Katarina Miloš, Josip Dumendžić, Alojzije Firanj, Marija Bajić, Marica Mikrut, Franjo i Boris Tomažin, Lucija Knezi, Ivan Andrašić, Anita Đipanov, Vinko Janković, Aneta Firanj, Kata Kovač, Nada Landeka.

Naši velikani: osobe o kojima smo pisali u Miroljubu: Ante Evetović Miroljub, Vladimir Nazor, Antun Gustav Matoš, akademik Gajo Alaga, biskup Lajčo Budanović, biskup Pavao Sonćanin, Josip Jelačić hrvatski ban, Gerard Tomo Stantić naš kandidat za sveca, Antun Skenderović župnik crkve Presvetog Trojstva u Somboru.

Pisali smo o našim predsjednicima, kulturnim i društvenim djelatnicima a oni su: Antun Matarić Tuna, Stipan Kalčan, dr. Mato Škrabalo, Stjepan Periškić, Antun Matarić ml. Tunčika, Bakić Julija - Teta Đula, Ilija Džinić, Marija Kalčan profesor somborske Gimnazije, Klara Strilić kuma barjaka HKD „Miroљjub“ Sombor, Stipan Bešlin, Ivan i Marija Kalčan, prosvjetni djelatnici, Josip Dorotić, Franjo Krajniger, Mata Matarić, Alojzije Firanj, Matija Tucakov, učitelj, Ivan Kovač prosvjetni i kulturni djelatnik.

Tekstovi o crkvama: Zlatno doba naše župe B. Monoštor, Sto godina Karmela u Somboru, Radovi na zdanju crkve Presvetog Trojstva u Somboru, Svetište Sniježne Gospe u Čičovima, Crkva sv. Nikole Tavelića, Život u župi Sveti Križ u Somboru.

Tekstovi o školama: Bunjevačka škula u Gradini, 240 godina školstva u Čonoplji, Stare Somborske škole.

Tekstovi s temama iz naše povijesti: Bunjevci u tri države, Sombor slobodan kraljevski grad, Bunjevački Hrvati u Mađarskoj, Sombor kroz povijest, Povijest mjesta Sonte, Šest stoljeća Čonoplje, Zapisi o Lemešu, Bunjevci-povjesni pregled itd.

O drugim Društva: Kulturno prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Krančević“ iz Bačkog Brega, Kulturna povijest Vajske, pisali smo Društva iz Monoštora, Lemeša, Stanišića, Sonte o Urbanim Šokcima itd.

Tekstovi o radu Društva: Osnivanje i povijesni razvoj KUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora. Organiziranje Mostova kulture „Lijepom našom“ u Somboru, Dužionice,

Prelo, balovi, Kokica bal, Večer Hrvatske Matice iseljenika u Somboru, Posjet predstavnika HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora Braču (Postire) rodnom mjestu Vladimira Nazora, Stoljeća hrvatske književnosti, opisane su još mnogi događaji i priredbe.

Nagrade priznanja: Svečana akademija povodom Dana grada Sombora, Zahvalnica, Veliko priznanje našem društvu, Povelja Republike Hrvatske, Plaketa općine Rešetari ima još dosta zahvalnica i pohvalnica o kojima smo pisali.

Ostale teme i sadržaji o kojima smo pisali: zdravlje, pčelarstvo, Miroљjubova priča, poljoprivredna mehanizacija, bonton, intervjui s našim članovima i uglednim domaćinima s naših salaša, radovi u knjižnici „Nazora“, pohod našoj prapostojbini. Sportska sekcija je veoma aktivna i radi u tri discipline: stolni tenis, šah i lađari „Salašari somborski“ o njihovim aktivnostima redovito pišemo. Ima još tema i zanimljivosti koje možete naći u Miroљjubu.

Trudili smo se u kratkim crtama pokazati rad Miroљjuba kroz sve ove godine, nabrojali smo samo neke teme, članke i događaje o kojima smo pisali.

U ovom prikazu jedino smo popisali sve dosadašnje urednike, članove redakcije, pisce tekstova, lektore-korektore tehničke urednike i stamparije. Kroz njihov broj može se najbolje vidjeti dinamika i rad lista.

SVEČANA AKADEMIJA U POVODU DANA GRADA SOMBORA VELIKO PRIZNANJE NAŠEM DRUŠTVU

U povodu obilježavanja Dana grada Sombora, 17. veljače u Velikoj dvorani županije održana je svečana akademija skupštine općine. Tom je prigodom predsjednik općine dr. Jovan Slavković uručio 11 zahvalnica istaknutim pojedincima i institucijama, koji su svojom djelatnošću pridonijeli afirmaciji i razvoju našega grada i općine. Među dobitnicima ovog vrijednog priznanja je i naš HKUD „Vladimir Nazor”, koji ostvaruje lijepe rezultate i svestranu suradnju na kulturno-umjetničkom planu s odgovarajućim institucijama a i društvima, kako na razini općine i regije - tako i u međunarodnoj suradnji.

U obrazloženju zahvalnice je istaknuto: „Hrvatsko kulturo-umjetničko društvo, „Vladimir Nazor” već sedam desetljeća okuplja mlade ljude, koji njeguju bogato kulturno i folklorno naslijeđe bačkih Hrvata - ovdašnjih Bunjevaca i Šokaca. Brojne tradicionalne manifestacije na kojima sudjeluje i koje ovo društvo organizira, daju prepoznatljivu posebnost kulturnom životu našega grada i općine, a od prošle godine osobito je dragocjena suradnja

ovog društva sa srpskim manjinskim kulturnim društvima u Hrvatskoj, čime HKUD „Vladimir Nazor” podiže mostove suradnje i povjerenja Srba u Hrvatskoj s Hrvatima u Srbiji”.

Primivši ovo vrijedno i zaslužno priznanje, predsjednik „Nazora” Šima Raič je, uz zahvalu, istaknuo i njenu vrijednu moralnu potporu radu našoj udruzi, te zahvalio i na financijskoj potpori, koju dobivamo od općine. S povijesne točke gledišta, 17. veljače za naš grad ima veliko značenje. Toga je dana prije 259 godina, tj. davne 1749. godine, tadašnja austrijska carica Marija Terezija potpisala povelju kojom je Sombor uzdignut u rang slobodnog i kraljevskog grada. Ta je povelja puno značila za njegov daljnji napredak. Na čelu izaslanstva, koje je u Beču primilo te u Sombor donijelo taj povijesni dokument, bio je naš sunarodnik Martin Parčetić, koji je biran i za prvog gradonačelnika ove varoši (1749. - 1751.). Vrijedi navesti i kako je Nikola Parčetić četiri puta biran za somborskog gradonačelnika: 1753. - 1757., 1763. - 1765., 1771. - 1773., i 1775. - 1778. godine.

Matija Đanić

DODJELA POVELJE REPUBLIKE HRVATSKE

Svečana akademija, u subotu navečer, započela je himnama Republike Srbije i Republike Hrvatske, u izvedbi pjevačkog zbora domaćina. S pozornice je potom brojne uzvanike i gledatelje pozdravio predsjednik HKUD-a "Vladimir Nazor", Mata Matarić, nakon čega je uslijedio kratki retrospektivni pregled rada društva u dosadašnjih 75 godina. „Rečeno u dosadašnjem govoru je povijest, a kako ne bismo ostali samo povjesničari, moramo misliti i raditi za budućnost. Staro je pravilo da povijest ne koristi onomu koji iz nje čita prošlost, nego onom koji iz nje nazire budućnost”, rekao je Matarić i otvorio svečanost. Uslijedio je najsvječaniji čin - voditeljica Bojana Jozić pročitala je Odluku predsjednika Republike Hrvatske, Ive Josipovića, o dodjeli Povelje Republike Hrvatske HKUD-u „Vladimir Nazor” iz Sombora i najavila izaslanicu predsjednika, Generalnu konzulicu Ljerku Alajbeg, koja je ovo visoko odličje uručila predsjedniku Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor” Mati Matariću. Tako su, među institucijama kulture s

hrvatskom nacionalnom odrednicom u Srbiji, Somborci postali prvi kojima je ovo vrijedno državno priznanje matične domovine dodijeljeno odlukom predsjednika Josipovića. „Ovo je prvi put da Povelju dobiva jedna hrvatska udruga iz Vojvodine, odnosno Srbije. ‘Vladimir Nazor’ je svojim ustrajnim, neprekidnim 75-ogodišnjim radom na planu njegovanja i razvijanja tradicije Hrvata u Somboru i okolici dokazao da je zaslužuje”, rekla je na svečanosti Ljerka Alajbeg. Zahvaljujući na priznanju, predsjednik „Nazora” Mata Matarić istaknuo je kako će udruga i dalje nastojati ispunjavati ono na što ova Povelja obvezuje, a to je očuvanje nacionalnoga identiteta Hrvata na ovim prostorima. Inicijativu za dodjelu ovoga priznanja Somborcima i Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu „Matija Gubec” iz Tavankuta, pokrenuli su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Generalni konzulat RH u Subotici. „Smatrajući i više nego potrebnim da Republika Hrvatska nagrađuje i one Hrvate koji žive i rade izvan njezinih granica, skupa s Konzulatom pokrenuli smo inicijativu za dodjeljivanje ovoga prestižnog priznanja za dvije hrvatske kul-

turne udruge iz Vojvodine, čiji su doprinosi na području kulture Hrvata u Vojvodini teško mjerljivi”, rekao je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov. Društvo se na najsvječaniji način odužilo svojim zaslužnim članovima. Povelje za iznimno zalaganje i doprinos radu dodijeljene su Zvonimiru Lukaču, Vesni Čuvardić, Klari Šolaja Karas, Šimi Beretiću i Josi Firanju. Svečani program nastupom su oplemenili i pobjednica ovogodišnjeg „Guitar Art Festivala” Valentina Krempatić te dječji tamburaški orkestar i mješoviti pjevački zbor sa solistima Slavenskog tamburaškog društva „Pajo Kolarić” iz Osijeka, pod ravnanjem Tihane Huber.

Tekst objavljen u Miroljubu br. 57

Odluka o dodjeli odličja

Na temelju članka 98. Ustava Republike Hrvatske i članka 2, 3 i 24 Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske, a na prijedlog Državnog povjerenstva za odlikovanja i priznanja, donosim ODLUKU O DODJELI PRIZNANJA – Povelja Republike Hrvatske za osobite zasluge u promicanju međunarodne kulturne suradnje, čuvanju i njegovanju kulture i tradicija Hrvata u Vojvodini, u prigodi 75. obljetnice osnivanja i djelovanja, dodjeljuje se HRVATSKOM KULTURNO UMJETNIČKOM DRUŠTVU „VLADIMIR NAZOR” SOMBOR. Predsjednik Republike Hrvatske, prof. dr. sc. Ivo Josipović.

Osnivanje Nazora

Pravila novoosnovanog HKUD-a „Vladimir Nazor” u Somboru prihvaćena su 17. siječnja, 11. lipnja i 19. rujna 1937. godine, a svojim potpisima to su potvrdili dr. Ladislav Vlašić, Stipan Bogdan, Josip Krajiniger, Grga Pekanović, Antun Matarić, Franja Strlič, Franjo Matarić, Šima Karas, Josip Tumbas i Stipan Periškić.

KOMENTARI

**Predsjednik HKUD-a
„Vladimir Nazor”
Mata Matarić:**

„Mi, čelnici ovog kolektiva, moramo se upitati kako će izgledati kulturni život naše manjinske zajednice na ovim prostorima zahvaćenim općom globalizacijom, a sve u cilju da spremni dočekamo tu skorašnju perspektivu. Da ne bi došlo do gašenja nacionalnih kultura, pa i naše, moramo se angažiranim radom oduprijeti toj pratećoj pojavi u političkom i ekonomskom ujedinjenju Europe. Ukoliko ne budemo spremni na nove izazove, to će prihvatiti netko drugi, a mi ćemo kroz izvjesno vrijeme konstatirati kako smo se više bavili sobom, uživajući u sjajnoj prošlosti, a nismo posvetili dovoljno pažnje razvoju i napretku Društva u budućnosti, što bi trebala biti prioritetna zadaća čelništva.”

**Generalna konzulica RH u
Subotici Ljerka Alajbeg:**

„Sve čestitke HKUD-u ‘Vladimir Nazor’ na 75. obljetnici, a osobito na vrlo visokom odličju koje im je dodijelio predsjednik matične domovine. Ovo je prva povelja uručena jednoj hrvatskoj instituciji u Srbiji i nadam se da će biti veliki poticaj svim srodnim udrugama da ne posustanu u očuvanju hrvatske kulture, tradicije i svojega identiteta. Mnoge udruge ovdje su se održale, u vrlo teškim uvjetima. Asimilacija nosi svoje, vrijeme nosi svoje, pa moramo čestitati

svima koji uz iznimne napore održavaju taj plamen kojega su im ostavili preci. Drago mi je što ovo priznanje koincidira s velikim uspjehom Republike Hrvatske, potpisom Sporazuma o pridruživanju EU. Ovo bi nam svima trebalo dati novi elan u zajedničkom radu i trudu da održimo hrvatski korpus na okupu, da ne dopustimo odumiranje naše tradicije ulaskom u EU.”

**Pročelnik dramske sekcije
Zvonimir Lukač:**

„Čovjeku je najljepša zahvala priznavanje rada i zalaganja od strane društva. U ‘Nazoru’ sam 11 godina, obavljao sam dužnost domaćina, pročelnika folklorne sekcije, a danas sam član Izvršnog odbora, pročelnik i glumac u dramskoj, te član pjevačkog zbora. Velika mi je čast raditi u društvu poput našega, a ovo priznanje će mi biti samo dodatni motiv za još sadržajniji rad u budućnosti”.

**Pročelnik folklorne sekcije
Joso Firanj:**

„U ‘Nazoru’ sam od 1986. godine. Član sam Upra-

vnog odbora i pročelnik folklorne sekcije, koja je i moja prva ljubav. Dirnut sam ovim priznanjem, vjerujem da će me motivirati na još veći angažman. Velika mi je čast što sam plaketu dobio upravo na dan obilježavanja 75. rođendana ‘Nazora’ s kojim se poklopilo i 25 godina mogega rada u društvu.”

**Predsjednik Udruge lađara
Neretve iz Metkovića Marko
Marušić:**

„Petnaest godina rada moje udruge je puno, a 75 godina naših domaćina je za svaki respekt. Znam da im nikada nije bilo lako djelovati na prostorima na kojima djeluju. Lako je biti Hrvat u Hrvatskoj, njihova veličina je upravo u promicanju bogate baštine ovdašnjih Hrvata i osobito očuvanje njihovog nacionalnog identiteta. Najveća vrijednost viđenog u ove dvije večeri je veliki broj mladih u Društvu, što je najsigurniji zalag za budućnost.”

Tekst objavljen u Miroljubu br. 57

STOLNI TENIS

ZA SREĆU VEĆU

ZLATOVEZ

MIRK

BOŽIĆNA RADIONICA

IZLOŽBA „BOŽIĆNJAKA“

USKRŠNJA RADIONICA

SALAŠARI SOMBORSKI

SUDIONICI BOŽIČNOG TURNIRA U ŠAHU